

سومین عامل مرگومیر در جهان و دومین عامل مرگومیر در ایران بعد از تصادفات حوادث ناشی از کار است. مطابق آمار پزشکی قانونی در نیمه نخست، ۹۴ حدود ۸۵۱ نفر در حوادث ناشی از کار جان خود را از دست دادند.

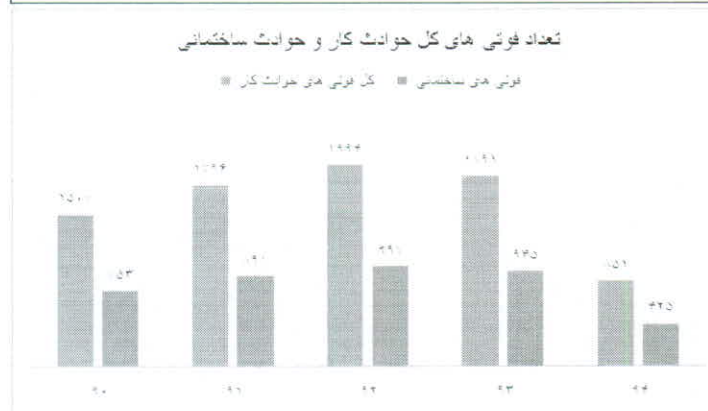
طبق گفته‌های مدیرکل بازرسی کار وزارت کار ۴۵ درصد حوادث ناشی از کار در ایران در بخش ساختمان و معادل ۲.۶ برابر دنیا است؛ در حالی که این میزان در کشورهای پیشرفته ۱۷ درصد است. اگرچه بر اساس آمارها، تعداد حوادث ساختمانی در سال‌های ۹۳ تا آبان ۹۴ کاهش داشته است؛ اما می‌توان گفت کاهش این آمارها طی سال‌های ذکرشده به دلیل رکود چند سال اخیر و خروج تعداد زیادی از سرمایه‌گذاران و سازندگان از عرصه ساخت‌وساز بوده است. تاکنون در زمینه کاهش حوادث کار آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های فراوانی تدوین و برای اجرا ابلاغ شده است؛ اما نبود ضمانت اجرایی کافی، ضعف دولت در انجام بازرسی و کنترل‌های لازم و تمایل کارفرمایان به کسب بیشترین سود در کارگاه‌های ساختمانی و حذف هزینه‌های حیاتی ارتقای ایمنی در این کارگاه‌ها، باعث وقوع حوادث مرگبار برای نیروهای شاغل در این بخش می‌شود. درگیری با ماشین‌آلات، ریزش آوار و گودبرداری، سقوط از ارتفاع، سقوط اشیا و انفجار به‌عنوان عوامل مهم وقوع حوادث ساختمانی سازی کشور شناخته می‌شود. همچنین استفاده نکردن از وسایل حفاظت فردی، بی‌احتیاطی حادثه‌دیده، نبود نظارت کارفرما، نقص فنی بالابر، اعمال روش کار نایمن، نبود مهارت لازم برای انجام کار و استفاده از ابزار کار نایمن نیز از دلایل و خطاهای انسانی مهم در بروز حوادث ناشی از کار در پروژه‌های ساختمانی کشور است. به‌طور کلی، وقوع حوادث مختلف در زمان احداث ساختمان در کشور چند نتیجه تلخ را در پی خواهد داشت که به فوت، نقص عضو، شکستگی و سایر مصدومیت‌ها تقسیم می‌شود. متأسفانه به دلایل مختلف آمارهای صحیح و دقیقی از تعداد و نوع آسیب‌دیدگی کارگران ساختمانی وجود ندارد.

حوادث مهم در ساختمان‌سازی	شایع‌ترین خطاهای انسانی	دلایل مهم در وقوع حوادث ناشی از کار ساختمانی
	استفاده نکردن از تجهیزات	
	حفاظت فردی	
	بی‌احتیاطی حادثه‌دیده	
ریزش آوار و گودبرداری	نبود نظارت کارفرما	
سقوط از ارتفاع	نقص فنی بالابر	فوت افراد
سقوط اشیا	انجام روش کار نایمن	نقص عضو حادثه‌دیده
انفجار	نداشتن مهارت لازم	شکستگی اندامها
درگیری با ماشین‌آلات	استفاده از ابزار کار نایمن	سایر مصدومیت‌ها

بر اساس آمارهای سازمان قانون پزشکی کشور، کل فوتی‌های حوادث کار در سال ۹۰، حدود هزار و ۵۰۷ نفر، در سال ۹۱ حدود هزار و ۷۹۶ نفر، در سال ۹۲ حدود هزار و ۹۹۴ نفر، در سال ۹۳ حدود هزار و ۸۹۱ نفر و در نیمه نخست ۹۴ حدود ۸۵۱ نفر بوده است. شایان ذکر است در تمام سال‌ها به‌طور تقریبی، حدود ۵۰ درصد آمارهای فوتی مربوط به صنعت ساختمان است.

سال	کل فوتی حوادث کار	فوتی‌های ساختمانی بر اساس ۵۰ درصد از کل فوتی‌های حوادث کار
۱۳۹۰	۱۵۰۷	۷۵۳
۱۳۹۱	۱۷۹۶	۸۹۸
۱۳۹۲	۱۹۹۴	۹۹۷
۱۳۹۳	۱۸۹۱	۹۴۵
۱۳۹۴ نیمه اول	۸۵۱	۴۲۵

بر اساس آمارها حوادث ناشی از کار ۴۵ درصد حوادث کشور را به خود اختصاص داده‌اند و ۵۰ درصد از فوتی‌های حوادث ناشی از کار هم مربوط به بخش ساختمان است.

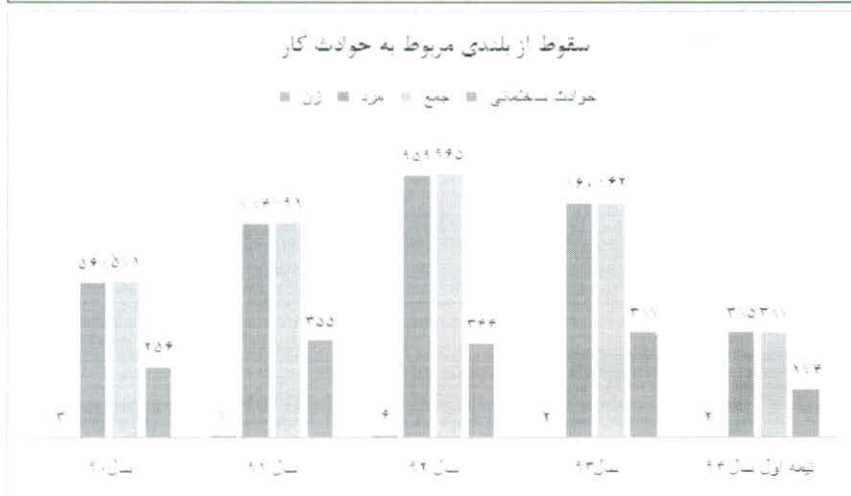

سقوط از ارتفاع

یکی از پر حادثه‌ترین حوادث ساختمانی مربوط به سقوط از بلندی است. طبق گفته‌های مدیرکل بازرسی کار وزارت کار، ۴۵ درصد حوادث ناشی از کار در ایران در بخش ساختمان بوده است. بر این اساس، در سال ۹۰ حدود ۲۵۶ نفر، در سال ۹۱ حدود ۳۵۵ نفر، در سال ۹۲ حدود ۴۳۴ نفر، در سال ۹۳ حدود ۳۸۷ نفر و در نیمه نخست سال ۹۴ حدود ۱۷۴ نفر بر اثر سقوط دچار حوادث شدند.

نوع حادثه	سقوط از بلندی مربوط به حوادث کار			
	سال	زن	مرد	جمع
سال ۱۳۹۰	۳	۵۶۸	۵۷۱	۲۵۶
سال ۱۳۹۱	۷	۷۸۴	۷۹۱	۳۵۵
سال ۱۳۹۲	۶	۹۵۹	۹۶۵	۴۳۴
سال ۱۳۹۳	۲	۸۶۰	۸۶۲	۳۸۷
نیمه اول سال ۹۴	۲	۳۸۵	۳۸۷	۱۷۴

آمارها مربوط به پزشکی قانونی کشور است.

ریزش و گودبرداری

هم‌اکنون ۴۶ درصد کل حوادث ناشی از کار در پروژه‌های ساختمانی اتفاق می‌افتد که متأسفانه ۷۰ درصد آن به مرگ‌ومیر نیروی کار منجر می‌شود. با این حال، گودبرداری و ریزش ساختمان، دو علت مهم در بروز حوادث این بخش است. بر اساس استانداردهای بین‌المللی هر حادثه منجر به فوت، باعث از بین رفتن ۷۵۰۰ روز کاری می‌شود و طبق آمارهای بین‌المللی، هر ساله ۶۰ هزار حادثه منجر به فوت در کارگاه‌های ساختمان‌سازی کشورها رخ می‌دهد. بر اساس آمار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ۴۶ درصد حوادث

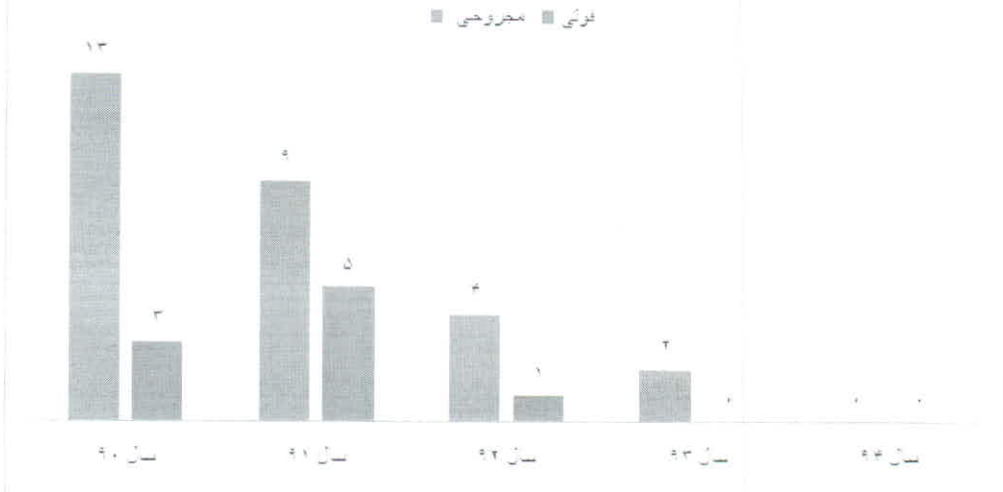
منجر به فوت کشور ما در کارگاه‌های ساختمان‌سازی اتفاق می‌افتد که البته گودبرداری و ریزش ساختمان، بیشترین سهم را در بروز حوادث به خود اختصاص داده‌اند.

آمار حوادث ریزش و گودبرداری در تهران					
سال ۱۳۹۴	سال ۱۳۹۳	سال ۱۳۹۲	سال ۱۳۹۱	سال ۱۳۹۰	ریزش
۴۴	۵۸	۶۸	۱۰۵	۷۰	مجروح
۱۰	۲۰	۲۷	۴۰	۲۶	فوتی
سال ۱۳۹۴	سال ۱۳۹۳	سال ۱۳۹۲	سال ۱۳۹۱	سال ۱۳۹۰	گودبرداری
۰	۲	۴	۹	۱۳	مجروح
۰	۰	۱	۵	۳	فوتی

آمار مربوط به سازمان آتش‌نشانی تهران است.

آمار حوادث گودبرداری در طی سال های ۹۰ تا ۹۴ در تهران

نتیجه گیری

سقوط کارگر ساختمانی به عمق چاه، سقوط جرثقیل روی ساختمان و چند خودرو در سعادت آباد، سقوط مرگبار کارگر گچ کار به چاهک آسانسور و سقوط کارگر ساختمان نیمه ساز به داخل چاله آسانسور و سقوط کارگر ساختمانی از ارتفاع، نجات معجزه آسای یک کارگر پس از سقوط از ارتفاع ۲۰ متری و... تیتراهای هرروزه سرلوحه خبرهای خبرگزاری‌ها و روزنامه‌ها است؛ تیتراهایی که برای قضاوت درباره مظلومیت کارگران ساختمانی کافی است. نگاه به این اخبار نشان می‌دهد که با توجه به سهم عظیم کارگران ساختمانی در حوادث ناشی از کار، هیچ دلسوزی برای کارگران وجود ندارد. البته این گزارش‌ها و آمارها در کنار آسیب دیدگان کارگران افغانی که هیچ‌گاه به‌طور رسمی و غیررسمی رصد نشده است، می‌تواند زنگ هشدار جدی برای توجه به حوادث کار ساختمانی باشد. به‌طور کلی، حوادث و بیماری‌های ناشی از کار، ۴ درصد از تولیدات ناخالص داخلی را به خود اختصاص می‌دهد. سالیانه ۲۷۰ میلیون حادثه در محیط‌های کاری رخ می‌دهد و ۱۶۰ میلیون بیماری شغلی گزارش می‌شود. عواملی مانند نبود حداقل آموزش به کارگران، نبود امکانات ایمنی (لباس مناسب، کلاه، دستکش، کمربند و...) و بهداشتی، ساعت کار طولانی، خستگی مفرط و کاهش تمرکز در حین کار، نبود امنیت شغلی را به دنبال دارد و تنها چند مورد از دلایلی است که مرگ خاموش کارگران را رقم می‌زند.

منبع: مجله ساختمان (اردیبهشت ۹۵)

حوادث ناشی از کار

اداره کل امور رفاهی و خدمات گروه بهداشت و درمان

فهرست مطالب

- ۱- مقدمه
- ۲- تعریف حادثه ناشی از کار
- ۳- اهمیت حوادث ناشی از کار
- ۴- علل حوادث ناشی از کار
- ۵- بررسی حوادث
- ۶- ضریب تکرار حادثه
- ۷- ضریب شدت حادثه
- ۸- گزارش حادثه
- ۹- بررسی روش‌های طبقه‌بندی اطلاعات حادثه
- ۱۰- وظایف مقامات رسمی کشور
- ۱۱- وظایف کارفرمایان
- ۱۲- وظایف کارگران
- ۱۳- وظایف کمیته‌های حفاظت فنی و بهداشت کار
- ۱۴- منابع و مآخذ

در روزگاران گذشته حوادث منحصر به سقوط از درخت یا بلندی، ضربه خوردن و مجروح شدن به وسیله

حیوانات اهلی و یا وحشی، مسمومیت با مواد گیاهی یا زهر جانوران و یا مواردی از این قبیل بود، ولی امروزه با توجه به پیشرفت‌های چشمگیر در امور صنعتی و امکان استفاده از وسایل مدرن جهت مسافرت، استفاده از نیروی برق و ماشین‌آلات، تماس با مواد شیمیایی و غیره، انسان در برابر حوادث بیشماری قرار گرفته است. همه ساله میلیون‌ها حادثه در دنیا اتفاق می‌افتد. بعضی از این حوادث باعث مرگ و بعضی باعث از کار افتادگی کلی و یا جزیی می‌شوند. به‌طور کلی همه حوادث برای قربانیان خود موجب رنج و درد و ضررهای اقتصادی و مالی هستند.

تعریف حادثه ناشی از کار:

در کتب لغت معمولاً حادثه به معنای رویداد، واقعه و یا پیش‌آمد معنی شده و بیشتر منظور عمل و یا اتفاق ناخوشایند و خارج از نظم می‌باشد که ممکن است خسارات مالی و یا جانی در بر داشته باشد، بنابر عقیده برخی حادثه اتفاقی است پیش‌بینی نشده و ناگهانی که بدون مداخله خود شخص، بر اثر یک نیروی خارجی بوجود می‌آید و یا به عبارت دیگر آنچه انسان را ناخواسته از مسیر زندگی طبیعی منحرف می‌سازد و برای او ایجاد ناراحتی جسمی و روانی و یا خسارات مالی نماید حادثه نامیده می‌شود.

به عقیده «ل. دیویس»، حادثه را می‌توان «ضعف در جوابگویی و فرار از حالات مخصوص» تعریف کرد. مثلاً تصور کنیم جسم سنگینی از ارتفاع سقوط می‌کند کسی که زرنک‌تر، فهمیده‌تر و سریع‌الانتقال باشد با سرعت فرار می‌کند و شخص دیگر که فاقد این صفات باشد دچار حادثه می‌گردد.

تعریف حادثه در دایره‌المعارف بین‌المللی کار عبارت است از یک اتفاق پیش‌بینی نشده و خارج از انتظار که سبب صدمه آسیب گردد.

علاوه بر تعاریف کلی برای حوادث مختلف که به بدان‌ها اشاره شد، در تعریف حادثه ناشی از کار می‌توان به آنچه در قانون کار و تأمین اجتماعی آمده است اشاره نمود:

حوادث ناشی از کار عبارت از حوادثی است که حین انجام وظیفه و به سبب آن برای بیمه شده اتفاق می افتد. مقصود از حین انجام وظیفه تمام اوقاتی است که بیمه شده در کارگاه، مؤسسات وابسته، ساختمان‌ها و محوطه آن مشغول به کار باشد و یا به دستور کارفرما در خارج از محوطه کارگاه مأمور انجام کاری می شود. ضمناً اوقات رفت و آمد بیمه شده از منزل به کارگاه و یا بالعکس نیز جزو این اوقات محسوب می شوند. همچنین حوادثی که حین اقدام برای نجات سایر بیمه شدگان آسیب دیده و مساعدت به آنان اتفاق می افتد حادثه ناشی از کار محسوب خواهد شد.

اهمیت حوادث ناشی از کار:

همه ساله در جهان ده‌ها میلیون کارگر قربانی حوادثی می شوند که منجر به کشته شدن و یا از کار افتادگی تعداد کثیری از آنها می گردد. بر طبق آمار منتشر شده در کشورهای پیشرفته صنعتی، سالانه از هر ده نفر کارگر یکی دچار سانحه می شود و در نتیجه اینگونه سوانح، پنج درصد روزهای کار ملی به هدر می رود. حوادث ناشی از کار از سویی سبب ناراحتی فرد کارگر و یا افراد خانواده اش می شود و از سوی دیگر سبب از بین رفتن سرمایه و تزلزل بنیان اقتصادی جامعه می گردد. لذا اینگونه حوادث از دیدگاه‌های زیر دارای اهمیت شایان توجهی می باشند:

۱- از نظر انسانی

هرگونه حادثه ناشی از کار ولو جزئی سبب درد و ناراحتی شخص کارگر و افراد خانواده اش می شود. بدیهی است در صورتی که حادثه شدید باشد و منجر به مرگ یا از کار افتادگی دائمی شود این مسئله اهمیت بیشتری پیدا می کند.

۲- از نظر اجتماعی

از آنجا که پیشرفت و ترقی هر اجتماعی بستگی به نیروی کار افراد جامعه دارد، لذا محصول کار هر کارگر نه تنها مایه امرار معاش زندگی و خانواده اوست بلکه سرمایه و پشتوانه اقتصاد یک جامعه نیز می باشد. چنانکه می دانیم نزدیک به ۵۰ تا ۶۰٪ افراد هر اجتماعی را افراد در سنین کار تشکیل می دهند. ولی در اصل افراد

فعال جامعه، مخصوصاً در کشورهای کم رشد در حدود ۲۵٪ کل جمعیت می‌باشند حال اگر از این تعداد، افرادی نیز به علت حوادث ناشی از کار نتوانند کار خود را انجام دهند این امر سبب تزلزل در وضع اجتماعی جامعه می‌گردد.

۳- از نظر اقتصادی

حوادث به هر صورت و درجه‌ای که باشد برای کارگر، کارفرما و جامعه زیان‌های اقتصادی دربر دارد. این زیان‌ها به صورت مستقیم و غیرمستقیم می‌باشند. از زیان‌های مستقیم می‌توان از خسارت ناشی از وقفه کار به علت حادثه، هزینه‌های درمانی و سرانجام خسارات پرداختی در مورد از کارافتادگی موقت، دایم و یا فوت را نام برد. در محاسبه زیان‌های غیرمستقیم که مقدار آن در تمام کشورها بیش از زیان‌های مستقیم است باید زیانهای ناشی از وقفه در کار سایر کارگران به علت کمک کردن به فرد مصدوم، بحث و گفتگو در مورد علت وقوع حادثه، به هم ریختن نظم کار پس از انتقال کارگر به بیمارستان تا موقع گماشتن فرد مناسب برای انجام امور، خسارات وارده به ماشین‌آلات و نهایتاً خسارات ناشی از تقلیل فعالیت کارگر مصدوم پس از برگشت به کار (در صورت معلولیت) مورد توجه قرار گیرد.

علل حوادث ناشی از کار:

مطالعات و بررسی‌های انجام شده نشان‌دهنده این حقیقت است که به طور کلی حادثه ناشی از کار علت واحدی ندارد و معلول علل فنی و انسانی می‌باشد. این علل بستگی به نوع کار، محیط شرایط انجام کار و ابزار مورد استفاده دارد و می‌توان آنها را به دو دسته علل مستقیم و غیرمستقیم تقسیم کرد:

۱- علل مستقیم

منظور از علل مستقیم عبارت از عللی است که در به وجود آمدن حادثه سهم اصلی را داراست. با توجه به وضع کار و صنعت می‌توان این علل را چنین خلاصه نمود: جابجا کردن کالا، کار با ماشین‌آلات، سقوط اشیاء، افتادن کارگر از ارتفاع، استفاده غیر صحیح از ابزار کار، افتادن به علت لیز خوردن، برخورد با مانع، سوختگی و همچنین تصادف با وسیله نقلیه در محیط کارگاه و یا هنگام رفت و برگشت به محل کار.

این علل مستقیماً سبب بوجود آمدن حادثه نیستند بلکه در صورت وجود علل مستقیم، شانس به وجود

آمدن حادثه را بیشتر می‌کنند. این گروه شامل تمام عواملی است که باعث خستگی، ناراحتی و نارضایتی

کارگر می‌شوند. مهمترین این عوامل عبارتند از: نور نامناسب، صدای بیش از حد، عدم تهویه خوب،

نامناسب بودن درجه حرارت محیط کار، طولانی بودن ساعات کار، سرعت بیش از حد تولید و نیز عوامل

دیگری چون: مسائل خانوادگی، مالی، روابط با کارفرما و سرپرست و غیره. ضمناً باید توجه داشت که در کنار

این دو گروه از علل، مسائلی چون کمبود تجربه و مهارت کاری و رعایت نکردن اصول ایمنی نیز اهمیت بسزایی

در ایجاد حوادث ناشی از کار دارند.

بررسی حوادث:

هدف اصلی از بررسی یک حادثه، جمع‌آوری اطلاعات لازم به منظور تعیین علت و تدوین اصول پیشگیری

از بروز حوادث مشابه می‌باشد. واضح است که نه تنها کلیه حوادثی که منجر به مصدومیت کارگر می‌گردد بلکه

حوادث دیگری چون واژگون شدن یک جرثقیل یا حوادثی هم که صدمات جانی در بر ندارد باید بررسی

گردند.

نحوه انجام بررسی در هر مورد بستگی به نوع حادثه دارد و ممکن است منحصرأ به سؤال از مصدوم بسنده

شود و یا غیر از سؤال، بازدید از محل و سرانجام کسب نظریه متخصصین باشد. اطلاعاتی که در بررسی حادثه

بایستی جمع‌آوری شود را می‌توان به دو دسته تقسیم نمود. دسته اول عبارت از اطلاعاتی در مورد فرد

مصدوم، مانند نام، نام خانوادگی، سن، جنس، سابقه کار، درجه مهارت، میزان دستمزد، محل و زمان وقوع

حادثه، نوع صدمه و نتیجه آن است و دسته دوم عبارت از اطلاعاتی در مورد نحوه به وقوع پیوستن حادثه

می‌باشد. در صورتی که حادثه، ناشی از کار با ماشین آلات باشد می‌باید نوع ماشین، تاریخ ساخت و مدل آن و

در صورتی که ناشی از مواد مصرفی باشد لازم است نوع ماده معلوم شود. علاوه بر اینها بایستی اطلاعاتی در

مورد شرایط محیط کار نظیر وضعیت روشنایی، تهویه، درجه حرارت محیط کار و غیره جمع‌آوری گردد. در

ایران مطابق قوانین موجود برای اینکه کارگر مصدوم بتواند از امکانات درمانی و رفاهی استفاده کند لازم است فرم مخصوصی که شامل کلیه اطلاعات بحث شده در مورد بروز حادثه می‌باشد بوسیله مسئول ایمنی و یا سرپرست کارگاه تکمیل شود. از تجزیه و تحلیل این فرم‌ها می‌توان اطلاعات جامعی در مورد حوادث ناشی از کار به دست آورد. ضمناً برای سهولت بیان امر و بوجود آوردن امکان مقایسه آمارهای مختلف، معیارهایی از طرف کمیته کارشناسان آمار سازمان بین‌المللی کار پیشنهاد گردیده است که عبارتند از:

۱- ضریب تکرار حادثه :

منظور از ضریب تکرار حادثه یا ضریب تعداد حادثه یا ضریب فراوانی تعداد حوادث و تصادفاتی است که در مدت معینی (معمولاً یک سال) منجر به ضایعات انسانی (اعم از تلفات، نقص عضو جزئی یا کلی و بیماری‌های شغلی) می‌شود و در سازمان مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای محاسبه ضریب تکرار یا تعداد حادثه از فرمول زیر استفاده می‌شود:

۱۰ * تعداد کل حوادث در زمان معین

= ضریب تعداد حادثه (ضریب فراوانی)

مجموع ساعات کار کلیه کارگران در همان زمان معین

به عقیده صاحب نظران، در صورتی که ضریب تکرار حادثه در کارخانه و یا کارگاهی بین صفر تا ده باشد، آن کارگاه یا کارخانه از نظر رعایت اصول ایمنی و حفاظتی خیلی خوب است.

مثال:

کارگاهی دارای پانصد کارگر است که هر یک از آن‌ها ۵۰ هفته در سال و ۴۸ ساعت در هفته کار می‌کنند.

تعداد حوادث طی یکسال در آن کارگاه عبارت از ۶۰ فقره بوده است. بر اثر بیماری و حوادث و یا به علل

دیگر کارگران مدتی معادل ۵٪ کل ساعات کار یعنی ۶۰۰۰۰ ساعت غیبت داشته‌اند. مطلوب است ضریب تعداد

حادثه در این کارگاه؟

$$- 60/000 = 1/140/000 \text{ کارگران کار ساعات کل جمع} = 48 * 50 * 500 = 1/200/000$$

$$\text{جمع کل ساعت کار} = 1/200/000$$

بنابراین ضریب تعداد یا تکرار حادثه برابر است با:

$$\text{ضریب تعداد حادثه} = 60 * 1/000/000 = 52/64$$

$$1/140/000$$

معنای ضریب تعداد حادثه این است که در مدت یک سال، در مقابل هر یک میلیون ساعت کار، تقریباً ۵۳ حادثه اتفاق افتاده است.

تا اینجا فقط تعداد حوادث مورد نظر بوده است و با این ترتیب نمی‌توان دقیقاً حوادث کار را اندازه‌گیری نمود. برای اینکه موضوع

روشن گردد بهتر است ضریب شدت حادثه نیز در نظر گرفته شود.

۲- ضریب شدت حادثه: (۱)

ششمین کنفرانس بین‌المللی آمارگران کار توصیه کرده است که شدت حادثه به صورت زیر محاسبه شود:

مجموع ساعات کار کلیه کارگران در همان زمان $1000 * \text{روزهای تلف شده در زمان معین} = \text{ضریب شدت}$

حادثه

به عبارتی ضریب شدت حادثه یعنی تعداد روزهای تلف شده به مقیاس هر هزار ساعت کار.

مثال: اگر در مثال فوق که برای محاسبه تکرار حادثه ذکر کردیم تعداد روزهای تلف شده بر اثر ۶۰ حادثه

$$1200 \text{ روز باشد شدت حادثه بدین ترتیب است:} \quad 1/053 = 1000 *$$

$$1200 = \text{ضریب شدت حادثه}$$

$$1140000$$

معنای آن این است که در مدت یکسال، در ازاء هر هزار ساعت کار، یک روز تلف شده است.

1- Severity Rate

اگر تعداد ساعات کار سالانه هر کارگر تقریباً ۲۴۰۰ ساعت باشد، تعداد روزهای تلف شده بوسیله هر کارگر ۲/۴ خواهد بود.

محاسبه شدت حادثه، هنگامی که حادثه باعث از کار افتادگی دائم، قطع عضو، آسیب دائم یک عضو و یا مرگ کارگر شود کمی پیچیده است. در این موارد ضریبی وجود دارد که با استفاده از آنها می توان انواع نقص عضو و مرگ را به ساعات کاری از دست رفته تبدیل کرد و در فرمول ضریب شدت حادثه وارد نمود. حداکثر ضریب در مورد فوت بر طبق کنفرانس بین المللی آمارگران ۷۵۰۰ روز است

جدول (۱) ضرایب عضوها (معلولیتها) را در درجات مختلف به صورت اوقات تلف شده به ساعت بر طبق ضوابط و استانداردهای جهانی نشان می دهد.

جدول ۱- ارتباط بین معلولیت اعضاء و ساعات کار از دست رفته

اقتباس از کتاب حفاظت صنعتی دانشگاه آزاد اسلامی

مرگ و میر یا از کار افتادگی کلی و دائم	۴۸۰۰	ساعت از دست رفته
قطع بازو از بالای آرنج	۳۶۰۰۰	ساعت از دست رفته
قطع بازو از زیر آرنج	۲۸۸۰۰	ساعت از دست رفته
قطع دست	۲۴۰۰۰	ساعت از دست رفته
قطع و نقص دائم و کامل شست	۴۸۰۰	ساعت از دست رفته
قطع یا از کار افتادگی یک انگشت	۲۴۰۰	ساعت از دست رفته
قطع یا از کار افتادگی دو انگشت	۶۰۰۰	ساعت از دست رفته
قطع یا از کار افتادگی سه انگشت	۹۶۰۰	ساعت از دست رفته
قطع یا از کار افتادگی چهار انگشت	۱۴۴۰۰	ساعت از دست رفته
قطع یا از کار افتادگی شست و یک انگشت	۹۶۰۰	ساعت از دست رفته
قطع یا از کار افتادگی شست و دو انگشت	۱۲۰۰۰	ساعت از دست رفته
قطع یا از کار افتادگی شست و سه انگشت	۱۶۰۰۰	ساعت از دست رفته
قطع یا از کار افتادگی شست و چهار انگشت	۱۹۰۰۰	ساعت از دست رفته
قطع ران از بالای زانو	۳۶۰۰۰	ساعت از دست رفته
قطع ساق از زیر زانو	۲۴۰۰۰	ساعت از دست رفته
قطع یا از کار افتادگی یک شست پا یا بدون سایر انگشتان	۲۴۰۰۰	ساعت از دست رفته

قطع یا از کار افتادگی هر انگشت پا — ساعت از دست رفته

کوری کامل یک چشم ۱۴۴۰۰ ساعت از دست رفته

کوری کامل دو چشم ۴۸۰۰۰ ساعت از دست رفته

کری کامل یک گوش ۴۸۰۰ ساعت از دست رفته

کری کامل دو گوش ۲۴۰۰۰ ساعت از دست رفته

مثال:

6

در صورتی که در مثال یاد شده علاوه بر ۶۰ حادثه که منجر به اتلاف وقت گردیده است یک حادثه منجر به

مرگ نیز اتفاق افتاده باشد در آن صورت ضریب تکرار حادثه برابر است

$$\frac{۵۳}{۵} = ۱۰ * ۶۱ = \text{ضریب تکرار حادثه}$$

۱۱۴۰۰۰۰

تعداد روزهای تلف شده به موجب کنفرانس آمارگران کار عبارت است از:

$$۷۵۰۰ + ۱۲۰۰ = ۸۷۰۰$$

تعداد روزهای تلف شده

در نتیجه شدت حادثه برابر است با:

$$\frac{۷}{۶۳} = ۱۰۰۰ * ۸۷۰۰ = \text{ضریب شدت حادثه}$$

۱۱۴۰۰۰۰

به طوری که مشاهده می شود یک حادثه منجر به مرگ تأثیر قابل ملاحظه ای بر روی ضریب شدت حادثه دارد

در صورتی که درباره ضریب تکرار حادثه اثر چندانی ندارد.

جدول شماره (۲) تعداد روزهای از دست رفته را که بر حسب از کار افتادگی دائم (کلی و جزئی) تعیین شده

است نشان می دهد و برای محاسبه شدت حادثه می تواند مورد استفاده قرار گیرد.

ضریب تکرار یا فراوانی حادثه تعداد حوادث را نشان می دهد و ضریب شدت حادثه تعداد روزهای تلف شده

بر اثر حادثه را نشان می دهد، این دو ضریب در خصوص شرایط حفاظتی کارخانه یا کارگاه اطلاعات ذیقیمتی

بخش چهارم: حوادث ناشی از کار

۱- حادثه ناشی از کار را تعریف نمایید؟

حادثه ناشی از کار عبارت است از اتفاق یا پیامدی که در جریان انجام کار پدید آمده و با صدمات شغلی مرگبار یا غیر مرگبار همراه می باشد.

۲- از دیدگاه صندوق تأمین اجتماعی حادثه ناشی از کار چیست؟

مطابق ماده ۶۰ قانون تأمین اجتماعی حوادث ناشی از کار حوادثی است که در حین انجام وظیفه و به سبب آن برای بیمه شده اتفاق می افتد مقصود از حین انجام وظیفه تمام اوقاتی است که بیمه شده در کارگاه یا موسسات وابسته یا ساختمانها و محوطه آن مشغول کار باشد و یا به دستور کارفرما در خارج از محوطه کارگاه عهده دار انجام ماموریتی باشد اوقات مراجعه به درمانگاه و یا بیمارستان و یا برای معالجات درمانی و توانبخشی و اوقات رفت و برگشت بیمه شده از منزل به کارگاه جز اوقات انجام وظیفه محسوب می گردد مشروط بر اینکه در زمان عادی رفت و برگشت به کارگاه اتفاق افتاده باشد حوادثی که برای بیمه شده حین اقدام برای نجات سایر بیمه شدگان و مساعدت به آنان اتفاق می افتد حادثه ناشی از کار محسوب می شود.

۳- خطر در گستره علم ایمنی به چه معنا است؟

خطر در گستره علم ایمنی شرایطی است که پتانسیل صدمه به افراد، خسارت به تجهیزات و ساختمانها و از میان بردن مواد را داشته و یا آنکه موجب کاهش قدرت و کارایی یک عملکرد شود.

۴- تعریف ایمنی چیست؟

ایمنی عبارتست از فرار از موقعیتهائی که می تواند باعث مرگ، جراحت، بیماری های شغلی، صدمه و یا خسارت به اموال و تجهیزات گردد. به عبارت دیگر شرایطی است که منابع انسانی را از عوامل مضر که می تواند سلامتی آن را به خطر اندازد مصون می دارد.

۵- ضریب تکرار حادثه را توضیح دهید؟

ضریب تکرار حادثه (frequency rate) عبارتست تعداد آسیبهای ناتوان کننده (منجر به زمان از دست رفته کاری) در یک تعداد معین ساعات کاری کارگران در یک سال.

۶- ضریب شدت حادثه را توضیح دهید؟

ضریب شدت حادثه (severity rate) عبارتست از تعداد روزهای کاری از دست رفته در اثر بروز حادثه در تعداد معین ساعات کاری کارگران در یک سال.

۷- مسئولیت کیفری بروز حادثه بر عهده کیست؟

مسئولیت کیفری حادثه، حسب نظر بازرسان کار یا کارشناسان رسمی دادگستری و بر اساس رأی قضایی بر عهده مقصر یا مقصرین حادثه است. حسب ماده ۹۵ قانون کار مسئولیت اجرای مقررات و ضوابط فنی و بهداشت کار بر عهده کارفرما یا مسئولین واحدهای موضوع ذکر شده در ماده ۸۵ این قانون خواهد بود. هر گاه بر اثر عدم رعایت مقررات مذکور از سوی کارفرما یا مسئولین واحد، حادثه ای رخ دهد، شخص کارفرما یا مسئول مذکور از نظر کیفری و حقوقی و نیز مجازات های مندرج در این قانون مسئول است.

۸- مراحل تجزیه و تحلیل حوادث ناشی از کار را بیان نمایند؟

اولین مرحله در تجزیه و تحلیل حوادث ناشی از کار جمع آوری داده های مربوط به حوادث و تشکیل بانک اطلاعاتی با استفاده از نرم افزار های تخصصی آماری می باشد مراحل بعد به ترتیب بررسی و توصیف متغیرها با استفاده از روشهای آماری توصیفی، بررسی عوامل موثر بر آسیب های ناشی از کار با استفاده از آزمونهای آماری، تعیین ضرایب و ارائه راهکارهای لازم در خصوص کاهش حوادث ناشی از کار با توجه به عوامل بررسی شده است.

۹- نحوه درخواست بررسی حوادث ناشی از کار چگونه می باشد؟

۱- مراجعه حادثه دیده و یا اولیای دم به مراجع قضایی انتظامی برای طرح شکوائیه یا دادخواست

۲- بررسی شکوائیه حادثه دیده یا اولیای دم توسط مقام محترم قضایی و انتظامی.

۳- مراجعه حادثه دیده یا اولیای دم به کلانتری جهت تشکیل پرونده و اخذ نظریه از ادارات کار و امور اجتماعی و پزشکی قانونی

۴- مراجعه حادثه دیده به واحد بازرسی کار اداره کل کار و امور اجتماعی استان یا اداره شهرستان و ارائه نامه کلانتری جهت مطالعه پرونده و بررسی صحنه حادثه و ثبت اظهارات شهود به منظور تهیه گزارش حادثه توسط بازرسی کار

۵- تحویل گزارش حادثه از سوی اداره کل کار و امور اجتماعی استان یا اداره شهرستان به کلانتری، به منظور ارجاع به مرجع قضایی برای ابلاغ نظریه بازرسی کار به اصحاب پرونده و صدور رأی.

۱۰- در صورت وقوع حادثه شغلی در کارگاه وظیفه کارفرما چیست؟

الف) به استناد ماده ۶۵ قانون تأمین اجتماعی در صورت وقوع حادثه ناشی از کار، کارفرما مکلف است اقدامات اولیه لازم را برای جلوگیری از تشدید وضع حادثه دیده به عمل آورد.

ب) به استناد تبصره ماده ۹۵ قانون کار کارفرما یا مسئولان واحدهای موضوع ماده ۸۵ قانون کار موظفند کلیه حوادث ناشی از کار را در دفتر ویژه ای که فرم آن از طریق وزارت کار و امور اجتماعی اعلام می گردد ثبت و مراتب را سریعاً به صورت کتبی به اطلاع اداره کار و امور اجتماعی محل برسانند همچنین به استناد ماده ۹ آئین نامه حفاظتی کارگاه های ساختمانی و ماده ۶۵ قانون تأمین اجتماعی، کارفرما باید وقوع هر گونه حادثه ناشی از کار را ظرف مدت سه روز اداری به شعبه صندوق تأمین اجتماعی محل اطلاع دهد و نسبت به تکمیل و ارائه فرم ویژه حادثه اقدام نماید.

۱۱- از لحاظ قانون تأمین اجتماعی کارگری که در حین کار دچار حادثه شغلی گردیده از چه خدمات درمانی می تواند استفاده نماید؟

حسب ماده ۵۴ قانون تأمین اجتماعی بیمه شدگان و افراد خانواده آن ها از زمانی که مشمول مقررات می گردند در صورت مصدوم شدن بر اثر حوادث یا ابتلا به بیماری می توانند از خدمات پزشکی استفاده نمایند خدمات پزشکی که به عهده صندوق تأمین اجتماعی است شامل کلیه اقدامات درمانی سرپایی، بیمارستانی، تحویل داروهای لازم و انجام آزمایشات تشخیصی طبی می باشد.

۱۲- بیمه مسئولیت مدنی حوادث ناشی از کار چیست؟

بیمه مسئولیت، بیمه ای است که به موجب آن بیمه گر متعهد می شود که هر گاه بیمه گذار در عقد معین به سبب تخلفی از تعهد خود ملزم به پرداخت خسارتی به نفع متعهد (زیان دیده) آن عقد گردد بیمه گر آن خسارت را بپردازد. در خصوص بیمه مسئولیت مدنی حوادث ناشی از کار عبارت است از مسئولیتی که کارفرما در صوص مقصر بودن خودش از یکی از شرکت های بیمه خریداری می نماید یا به عبارت دیگر مسئولیت خود را در مقابل کارگران به شرکت بیمه واگذار می نماید.

آیا بررسی حوادث ناشی از کار توسط بازرسان کار مستلزم پرداخت هزینه می باشد؟ - 13

بررسی حادثه ناشی از کار که از طریق ادارات کار و امور اجتماعی توسط بازرسان کار بعنوان ضابطین مراجع قضایی انجام می شود رایگان بوده و تنها در صورت اعتراض هر یک از طرفین دعوی به نظر بازرس کار، بررسی حادثه با نظر مقام قضایی مستلزم پرداخت هزینه کارشناسی است

۱۴- گزارش بازرسان کار در تهیه حوادث ناشی از کار در حکم چیست؟

گزارش بازرسان کار در بررسی حوادث ناشی از کار به عنوان گزارش ضابطین قضایی می باشد.

۱۵- چنانچه افراد کمتر از ۱۵ سال در کارگاه دچار حادثه شوند مسئولیت قانونی بعهده چه کسی می باشد؟

مطابق ماده ۷۹ قانون کار به کارگماردن افراد کمتر از ۱۵ سال ممنوع است و چنانچه حادثه ای رخ دهد بموجب تبصره ۳ ماده ۲۹۵ قانون مجازات اسلامی وارد کننده خسارت مسئول است.

۱۶- آیا مسئول ایمنی کارگاه هنگام وقوع حادثه می بایست گزارش تهیه نماید؟

مطابق مفاد ماده ۹۳ قانون کار مهم ترین وظیفه مسئول ایمنی راهنمایی برای کاربرد فنون موثر برای پیشگیری از وقوع حادثه یا وقوع مجدد حادثه در کارگاه می باشد لیکن اعلام گزارش حادثه در زمره وظایف کارفرما یا نماینده قانونی وی می باشد که این راهکار بعنوان یکی از روشهای پیشگیری از بروز حوادث مشابه محسوب می گردد.

۱۷- تعیین میزان دیه در حوادث ناشی از کار بر عهده کیست؟

با توجه به دستور قاضی پرونده تعیین عرش دیه در حوادث ناشی از کار توسط پزشکی قانونی مشخص و اصدار رأی بر عهده مقام محترم قضایی است.

۱۸- چرا بازرس کار هنگام تهیه گزارش حادثه تقاضای گزارش پزشکی قانونی را می نماید؟

مطابق ماده ۱۳ آئین نامه چگونگی بازرسی کار موضوع تبصره ماده ۹۹ قانون کار در هنگام بررسی حوادث منجر به فوت و نقص عضو و آسیب دیدگی بازرسان کار موظفند برای مستدل بودن گزارش حادثه نظریه پزشکی قانونی را اخذ و مورد توجه قرار دهند.

۱۹- آیا بیماری ناشی از کار توسط بازرس کار بررسی می شود؟

خیر مطابق تبصره ماده ۹۲ و تبصره ماده ۹۶ قانون کار تشخیص بیماری های ناشی از کار به عهده شورای پزشکی می باشد.

۲۰- به چه مواردی بیماری ناشی از کار اطلاق می شود و مرجع رسیدگی به آن کجاست؟

مطابق ماده ۷ قانون تامین اجتماعی بیماری، وضع غیر عادی جسمی یا روحی است که انجام خدمات درمانی را ایجاب می کند یا موجب عدم توانایی موقت اشتغال به کار می شود یا اینکه موجب هر دو در آن واحد می گردد. لذا عوارضی که به مرور زمان به تاثیر از آلاینده های محیط کار در فرد ایجاد می شود. مرجع رسیدگی به آن کمیسیون های پزشکی یا شورای پزشکی می باشد.

۲۱- سوابق کاری و مهارت کارگر چه تاثیری در تعیین میزان قصور کارگر در حوادث ناشی از کار دارد؟

کارگران در شغلی که دارای سابقه کار کافی باشند مهارت وبحر پیدا می کنند و در نتیجه این عامل می تواند در تعیین میزان درصد قصور موثر باشد
۲۲- آیا بررسی حوادث ترافیکی به عهده بازرس کار است؟

خیر، بر عهده کارشناسان راهنمایی و رانندگی است. مگر اینکه وقوع حادثه در محل کار گاه بوده و حسب دستور مقام محترم قضایی بصورت تلفیقی مورد بررسی قرار گیرد.

۲۳- آیا حوادث ناشی از کار مشمول مرور زمان می باشد؟

با توجه به کفیری بودن نتیجه حوادث ناشی از کار، این موضوع مشمول مرور زمان نمی شود.

۲۴- برای ارسال گزارش حادثه به تامین اجتماعی چند روز مهلت وجود دارد؟

حسب ماده ۹ آئین نامه حفاظتی کارگاه های ساختمانی و ماده ۶۵ قانون تامین اجتماعی کارفرما باید هر گونه حادثه ناشی از کار را ظرف مدت سه روز اداری به شعبه صندوق تامین اجتماعی محل اطلاع دهد و نسبت به تکمیل و ارائه فرم ویژه گزارش حادثه اقدام نماید.

۲۵- در صورت رضایت محضری کارگر حادثه دیده به کارفرما آیا می توان اقامه دعوی نمود؟

در صورتیکه کلیه خسارتهای فرد حادثه دیده پرداخت شده باشد شکایت مسموع نخواهد بود ولیکن در صورت احراز خیار غبن، کارگر می تواند اقامه دعوی کند.

۲۶- آیا کارفرمایان اجباری به پرداخت هزینه های درمان کارگران حادثه دیده دارند؟

به استناد ماده ۶۵ قانون تامین اجتماعی در صورت وقوع حادثه ناشی از کار کارفرما مکلف است اقدامات اولیه لازم را برای جلوگیری از تشدید وضع حادثه دیده به عمل آورده و مراتب را ظرف سه روز اداری کتباً به اطلاع سازمان برساند در صورتی که کارفرما بابت اقدامات اولیه مذکور متحمل هزینه ای شده باشد صندوق تامین اجتماعی هزینه های مربوط را عهده دار خواهد بود.

۲۷- در صورت ورود افراد متفرقه به کارگاه بدون اجازه کارفرما و بروز حادثه مقصر کیست؟

مطابق ماده ۱۰ آئین نامه حفاظتی کارگاه های ساختمانی، کارگاه ساختمان باید به طور مطمئن و ایمن محصور و از ورود افراد متفرقه و غیر مسئول به داخل آن جلوگیری به عمل آید. همچنین نصب تابلوها و علائم هشداردهنده که در شب و روز قابل رویت باشد در اطراف کارگاه ساختمانی ضروری است. در صورت وقوع چنین اتفاقی کارفرما نیز مقصر خواهد بود و بصورت کلی کارفرما در محدوده کارگاه دارای مسولیت قانونی می باشد.

۲۸- آیا بعد از بازنشستگی می توان در خصوص حوادث ناشی از کار پیش آمده در زمان اشتغال از کارفرمایان اقامه دعوی نمود؟

بلی، بر اساس استفساریه شورای نگهبان امور مالی مشمول مرور زمان نمی شود و بنابراین در هر زمان می توان اقامه دعوی نمود.

۲۹- در صورتی که کارفرما وسایل ایمنی را در اختیار کارگر قرار دهد و بر اثر عدم استفاده از وسایل ایمنی حادثه ای در کارگاه رخ دهد، مقصر کیست؟

به موجب تبصره ۲ ماده ۹۵ قانون کار چنانچه کارفرما یا مدیران واحدهای موضوع ماده ۸۵ این قانون برای حفاظت فنی و بهداشت کار وسایل و امکانات لازم را در اختیار کارگر قرار داده باشند و کارگر با وجود آموزش های لازم و تذکرات قبلی بدون توجه به دستورالعمل و مقررات موجود از آن ها استفاده ننماید و همین عامل از علل بروز حادثه باشد کارفرما در این خصوص مسولیتی نخواهد داشت.

۳۰- تعیین تقصیر حادثه به عهده کیست؟

تعیین تقصیر حادثه به عهده مقام محترم قضایی است ولی در صورت صدور دستور مقام محترم قضایی مبنی بر تعیین تقصیر، بازرسان کار یا کارشناسان رسمی دادگستری می توانند نظر مشورتی در این رابطه به مقام قضایی ارائه نمایند.

۳۱- کارفرمایان چه مسائل ایمنی را باید رعایت کنند تا در زمان وقوع حادثه مقصر شناخته نشوند؟

کارفرمایان و مسئولان کلیه واحدهای موضوع ماده ۸۵ این قانون مکلفند بر اساس مصوبات شورای عالی حفاظت فنی برای تامین حفاظت و سلامت و بهداشت کارگران در محیط کار، وسایل و امکانات لازم را تهیه و در اختیار آنان قرار داده و چگونگی کاربرد وسایل فوق الذکر را به آنان بیاموزند و در خصوص رعایت مقررات حفاظتی و بهداشتی نظارت نمایند. افراد مذکور نیز ملزم به استفاده و نگهداری از وسایل حفاظتی و بهداشتی فردی و اجرای دستورالعمل های مربوط به کارگاه می باشند، چنانچه موارد فوق توسط کارفرمایان به نحو مثبت و مطلوبی انجام گردد در صورت وقوع حادثه مقصر نخواهند بود.

۳۲- در صورتی که در کارگاه برای کارگری حادثه اتفاق بیافتد و کارفرما مقصر باشد علاوه بر دیه چه جریمه هایی باید پرداخت کند؟

۱- پرداخت خسارت به صندوق تأمین اجتماعی جهت برقراری مستمری و یا غرامت نقص عضو مستند به ماده ۶۶ قانون تأمین اجتماعی

۲- مجازات های مقرر در فصل یازدهم قانون کار از جمله مواد ۱۷۱ و ۱۷۶ قانون کار

۳- جرائم موضوع جنبه عمومی جرم

۳۳- کارفرمای شرکتی هستم در کارگاه حادثه ناشی از کاری رخ داد و بنده مقصر شدم و تمام دیه وی را پرداخت کردم اما قاضی پرونده هنوز پرونده را مختومه نکرده است دلایل آن چیست ؟
به استناد ماده ۱۷۱ قانون کار در صورتی که تخلف از انجام تکالیف قانونی سبب وقوع حادثه ای گردد که منجر به عوارضی مانند نقص عضو و یا فوت کارگر شود، دادگاه مکلف است علاوه بر مجازات های مندرج در قانون کار، نسبت به این موارد طبق قانون رسیدگی نماید .

۳۴- چنانچه کارگری در کارگاهی دچار کاهش توانایی به علل حادثه یا بیماری شده باشد و طبق نظریه کمیسیون پزشکی می بایست به نامبرده کار سبک ارجاع گردد ولی در کارگاه کار سبک وجود نداشته باشد، در این خصوص تکلیف قانونی چیست؟

باستناد ماده ۳۲ ق.ک اگر خاتمه قرارداد کار در نتیجه کاهش تواناییهای جسمی و فکری ناشی از کار کارگر باشد (بنا به تشخیص کمیسیون پزشکی سازمان بهداشت و درمان منطقه با معرفی شورای اسلامی کار و یا نمایندگان قانونی کارگر) کارفرما مکلف است به نسبت هر سال سابقه خدمت، معادل دو ماه آخرین حقوق به وی پرداخت نماید.

۳۵- چنانچه در کارگاهی هیچ گونه کار سنگینی وجود نداشته باشد ولی کارگری اظهار درد شدید در ناحیه کمر نماید ارزیابی وضعیت وی چگونه انجام می پذیرد؟

وفق مقررات قانونی تشخیص موضوع به عهده کمیسیون پزشکی می باشد.

۳۶- در حین رفتن به منزل با سرویس ایاب و ذهاب کارگاه دچار حادثه شده ام آیا حادثه من ناشی از کار محسوب می گردد ؟

بلی، بر اساس ماده چهار قانون کار و ماده شصت قانون تأمین اجتماعی حادثه مزبور مشمول قانون کار است .

ماده ۶۰- حوادث ناشی از کار حوادثی است که در حین انجام وظیفه و به سبب آن برای کارگر اتفاق می افتد مقصود از حین انجام وظیفه تمام اوقاتی است که بیمه شده در کارگاه یا موسسات وابسته یا ساختمان ها و محوطه آن مشغول کار باشد و یا به دستور کارفرما در خارج از محوطه کارگاه عهده دار انجام ماموریتی باشد اوقات مراجعه به درمانگاه و یا بیمارستان و یا برای معالجات درمانی و توانبخشی و اوقات رفت و برگشت بیمه شده از منزل به کارگاه جز اوقات انجام وظیفه محسوب می گردد مشروط بر اینکه حادثه در زمان عادی رفت و برگشت به کارگاه اتفاق افتاده باشد حوادثی که برای بیمه شده حین اقدام برای نجات سایر بیمه شدگان و مساعدت به آنان اتفاق می افتد حادثه ناشی از کار محسوب می شود .

۳۷- در صورتی که در ماموریت اداری حادثه ای رخ دهد کارگر از چه حمایت های قانونی برخوردار است ؟

مطابق ماده ۶۰ قانون تأمین اجتماعی چنانچه کارگر به دستور کارفرما در خارج از محوطه کارگاه عهده دار انجام ماموریتی باشد و حادثه ای برای ایشان اتفاق بیافتد، حادثه ناشی از کار محسوب می شود و کارگر می تواند از تمامی مزایای مندرج در قانون کار و تأمین اجتماعی بهره مند گردد .

۳۸- آیا چنانچه اتباع بیگانه فاقد روادید کار دچار حادثه منجر به فوت یا نقص عضو کلی شوند به آنها مستمری تعلق می گیرد؟

مطابق ماده ۱۲۰ قانون کار اتباع بیگانه نمی توانند در ایران مشغول کار شوند مگر آنکه اولاً دارای روادید ورود با حق کار مشخص بوده، ثانیاً مطابق قوانین و آئین نامه های مربوطه، پروانه کار دریافت دارند. لذا اتباع بیگانه فاقد روادید کار و پروانه کار از شمول قانون کار خارج و مزایای مربوط به تامین اجتماعی به آن ها تعلق نمی گیرد.

۳۹- آیا کارگری که بنا به دستور کارفرما جهت انجام امور اداری با وسیله نقلیه تصادف نماید آیا حادثه فوق جزء حوادث ناشی از کار بوده یا حوادث ترافیکی؟ به چه دلیل؟

بر اساس مفاد ماده ۶۰ قانون کار اصل حادثه، ناشی از کار و نوع حادثه ترافیکی تلقی می گردد بسته به نوع حادثه و شرایط وقوع و میزان قصور هر یک از طرفین می بایستی کارشناس مربوطه اعلام نظر نماید.

۴۰- کارگری در کارگاه دچار حادثه شده که منجر به کاهش توانایی های وی شده است. برای استفاده از شرایط از کار افتادگی باید به کدام سازمان یا اداره مراجعه نماید؟

مطابق ماده ۷۰ قانون تامین اجتماعی می تواند جهت استفاده از شرایط و مزایای از کار افتادگی به صندوق تامین اجتماعی مراجعه نماید.

۴۱- آیا کارگری که قبلاً از بیمه حوادث کارگاه استفاده نموده است می تواند برای اخذ دی از طریق مراجع قضایی اقدام نماید؟

به استناد ماده ۲۹۵ قانون مجازات های اسلامی می تواند برای اخذ دیه از طریق مراجع قضایی اقدام نماید و ملاک رای مراجع قضایی است.

۴۲- چند سال پیش در کارگاهی دچار حادثه ناشی از کار شدم و طبق وعده و وعیدهای کارفرما، از ایشان شکایت نکردم اما در حال حاضر قصد شکایت دارم ولی جراحات های من بهبود یافته تکلیف چیست؟

به استناد استفساربه شورای نگهبان و ماده ۱۷۳ قانون آئین دادرسی کیفری، بررسی حوادث ناشی از کار مشمول مرور زمان نخواهد شد و می تواند اقدامه دعوی نماید و حسب دستورات و نظر مقام محترم قضایی از طریق مراجع ذیصلاح و مرتبط مورد رسیدگی قرار می گیرد.

۴۳- در هنگام آتش سوزی در یک کارگاه ساختمانی چنانچه از کارگران همان واحد به منظور نجات و کمک به دیگران دچار حادثه شده باشد، آیا این رویداد حادثه ناشی از کار تلقی می گردد؟

بلی، به استناد مفاد ماده ۶۰ قانون تامین اجتماعی حادثه ناشی از کار محسوب می گردد.

مشهد دومین شهر کشور در حوادث آتش سوزی / ۱۰ هزار حریق و حادثه در سال ۹۲ رخ داد

خراسان رضوی > استانها
مشهد - خیرگزاری مهر: مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد از وقوع بیش از ۱۰ هزار حادثه و حریق در مشهد خبر داد و گفت: مشهد در وقوع حریق درمیان کلان شهرهای کشور بعد از تهران قرار دارد.

به گزارش خبرنگار مهر، آتشپاد دوم حسن جعفری ظهر یکشنبه در نشست خبری در محل سازمان آتش‌نشانی مشهد اظهار کرد: از ابتدای سال جاری تاکنون پنج هزار و ۲۴۲ حریق و پنج هزار و ۶۳۱ حادثه در

شهر مشهد اتفاق افتاده که این تعداد نسبت به سال ۹۱ در بخش حریق ۱۴ درصد و در بخش حادثه تعداد ۱۱۰۵ درصد رشد نشان می‌دهد.

وی گفت: ۳۰ درصد حریق‌های شهری در منطقه ۲ مشهد رخ داده است.

وی افزود: حریق در شش سال ۸۱ تا ۸۵ رشد ۸۱ درصدی داشته این در حالی است که رشد در بازه زمانی سال‌های ۸۶ تا ۹۲ به ۴۰ درصد رسیده است که نشان از کنترل رشد حریق در سالهای اخیر دارد.

آتشپاد دوم جعفری گفت: بیشترین علت حریق در سال جاری به ترتیب آتش زدن توسط افراد، اتصال سیم برق و کشیدن بار اضافی و نشست گازهای قابل اشتعال بوده است.

وی افزود: حوادث آسانسوری، گیرکردن حلقه انگشتی در دست و محبوس شدن در داخل منزل یا اماکن اولویت وقوع حوادث در سال گذشته بود.

مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد یادآور شد: حوادث گیر کردن در آسانسور بیشتر در مناطق برخوردار یک، ۹ و ۱۱ اتفاق افتاده است.

وی با تاکید بر اهمیت بحث آموزش در پیشگیری از وقوع حوادث گفت: ۳۵ درصد از علل وقوع حریق و حادثه به علت نآگاهی و عدم آموزش بوده است.

نیاز شهر مشهد به ۷۳ ایستگاه آتش‌نشانی

مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد در خصوص میانگین مدت زمان رسیدن به محل حریق عنوان کرد: میانگین رسیدن به محل حریق کاهش پیدا کرده و از ۵ دقیقه ۲۰ ثانیه و به ۴ دقیقه و ۱۹ ثانیه در سال جاری رسیده است.

وی در خصوص مدت زمان اطفای حریق گفت: مدت زمان اطفای حریق در شهر مشهد در گذشته ۵ دقیقه و ۲۱ ثانیه بوده است که هم اکنون به ۴ دقیقه و ۵۷ ثانیه کاهش داشته است.

مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد گفت: به ازای احداث هر ایستگاه تنها میانگین سالیانه ۳۰۵ ثانیه از زمان رسیدن به محل حریق و حادثه کاهش پیدا می‌کند.

به گفته آتشپاد دوم جعفری تعداد ایستگاه‌های آتش‌نشانی شهر مشهد به نسبت سال‌های گذشته رشد ۲۰۵ برابری داشته و در سال جاری نیز ۹ ایستگاه آتش‌نشانی و یک مرکز فرماندهی به بهره‌برداری رسید.

وی تاکید کرد: شهر مشهد در افق سال ۱۴۰۴ به ۷۳ ایستگاه آتش‌نشانی نیاز دارد که در حال حاضر ۴۳ ایستگاه در شهر مشهد فعال و احداث ۸ ایستگاه آتش‌نشانی نیز آغاز شده است.

آتشپاد دوم جعفری عنوان کرد: ۵۰۶ عدد شیر هیدرات در سطح شهر نصب شده و در حالی که رشد ۱۲ برابری نسبت به گذشته در این خصوص داریم اما به سه هزار شیر هیدرانت دیگر نیاز داریم.

مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد افزود: سازمان آتش‌نشانی مشهد ۱۲ هزار قلم تجهیزات مختلف دارد که این مقدار در افق سال ۱۴۰۴ باید به ۲۵ هزار قلم برسد.

رشد ۶۰ درصدی بازدیدهای پیشگیرانه

مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی شهرداری مشهد با اشاره به تاثیر بازدیدها و نظارت‌ها در پیشگیری از حوادث گفت: از ابتدای سال جاری بالغ بر هفت هزار و ۵۱۷ بازدید پیشگیرانه و نظارتی انجام شده و موفق بهذ پنج هزار رفع شده ایم.

وی ادامه داد: در سال گذشته ۱۳۱ هزار نفر ساعت به شکل مستقیم و غیرمستقیم تحت آموزش‌های شهروندی قرار گرفته اند که رشد ۴۰۵ برابری نسبت به سال‌های گذشته داشته ایم.

آتشپاد دوم جعفری با تاکید بر اینکه آتش‌نشانی مشهد برای رسیدن به استاندارد در نیروی انسانی ۴۵۰ نفر دیگر باید استخدام کند افزود: در حال حاضر ۱۱۵۰ نفر در سازمان آتش‌نشانی مشهد در شیفت‌های ۲۴ - ۲۴ مشغول به کار هستند که باید به ۲۴ - ۴۸ برسد.

۲۵ اسفند تا ۱۵ فروردین آماده‌باش ایستگاه‌های آتش‌نشانی

مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی شهرداری مشهد اعلام کرد: نیروها و ایستگاه‌های آتش‌نشانی از ۲۵ اسفند تا ۱۵ فروردین ماه آماده باش هستند.

آتشپاد دوم جعفری در خصوص برنامه‌های در طرح استقبال از بهار سال ۹۳ در این سازمان گفت: همزمان با آغاز سال نو و پیک مسافر خودروهای آتش‌نشانی مشهد در سطح شهر مستقر هستند که در سال جاری استقرار ۱۰ دستگاه خودرو در اطراف حرم مطهر رضوی را داریم که تا ۴۰ دستگاه نیز امکان افزایش دارد.

مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد همچنین از حضور ۳ اکیپ سیار در سطح شهر مشهد در این ایام خبر داد.

وی تصریح کرد: همچنین اکیپ‌های سازمان آتش‌نشانی نیز در کمپ‌های مشهد به صورت ۲۴ ساعته حضور دارند.

آتشپاد دوم جعفری عنوان کرد: توزیع ۴۰۰ هزار بسته ایمنی، استقرار خودروهای آتش‌نشانی در ورودی‌های شهر، تهیه و ابلغ دستورالعمل ایمنی برای استقرار زائران در مدارس از اقدامات سازمان آتش‌نشانی مشهد در طرح استقبال از بهار ۹۳ بود.

چهارشنبه آخر سال

مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد گفت: همزمان با شب چهارشنبه آخر سال خودروهای آتش‌نشانی در ۳۵ نقطه خطرپذیر شهر مشهد مستقر می‌شوند.

وی یادآور شد: گشت‌های سازمان آتش‌نشانی از ساعت ۶ بعدازظهر در سطح شهر به صورت ثابت مستقر می‌شوند و اکیپ‌های سیار نیز در سطح شهر گشت‌زنی خواهند داشت.

وی با بیان اینکه در شب چهارشنبه آخر سال ۹۱ تنها ۱۲ مورد حادثه رخ داد ادامه داد: در سال ۹۱ میزان امدادسانی سازمان نسبت به سال ۹۰ بالغ بر ۷۳ درصد کاهش پیدا کرده است.

آتشپاد دوم جعفری گفت: معابر درون شهری و زمین‌های بایر، تصرفات مسکونی، وسایل نقلیه و مغازه‌ها اولویتهای وقوع حوادث در شب چهارشنبه آخر سال گذشته بودند.

شایع ترین حوادث ساختمانی در ایران کدامند؟

(Entekhab.ir) پایگاه خبری تحلیلی انتخاب

هم اکنون ۴۶ درصد کل حوادث ناشی از کار در پروژه های ساختمانی اتفاق می افتد که متأسفانه ۷۰ درصد آن منجر به مرگ و میر نیروی کار می شود. با این حال، "گودبرداری" و "ریزش ساختمان" دو علت مهم در بروز حوادث این بخش هستند.

به گزارش مهر، بر اساس استانداردهای بین المللی هر حادثه منجر به فوت باعث از بین رفتن ۷۵۰۰ روز کاری می شود و طبق آمارهای بین المللی هر ساله ۶۰ هزار حادثه منجر به فوت در کارگاه های ساختمان سازی کشورها رخ می دهد.

بر اساس آمار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ۴۶ درصد حوادث منجر به فوت کشور ما در کارگاه های ساختمان سازی اتفاق می افتد که البته گودبرداری و ریزش ساختمان؛ بیشترین سهم را در بروز حوادث به خود اختصاص داده اند.

به صورت کلی حوادث و بیماری های ناشی از کار ۴ درصد از تولیدات ناخالص داخلی را به خود اختصاص می دهد. با این حال سالیانه ۲۷۰ میلیون حادثه در محیط های کاری رخ می دهد و ۱۶۰ میلیون بیماری شغلی گزارش می شود.

ثبت ۶۰ هزار مرگ در پروژه های ساختمانی

آمارها نشان می دهد ۸۰ درصد حوادث شغلی ناشی از خطاها و رفتارهای انسانی است. تاکنون ۲۳ درصد از حوادث ساختمانی هنگام عملیات گودبرداری و آماده سازی زمین به فوت کارگران منجر شده است.

با این حال، آمار مربوط به حوادث ناشی از کار در ساختمان سازی های ایران نسبت به متوسط جهانی

بسیار بالاتر است که نشان دهنده لزوم تدوین برنامه های پیشگیرانه، صرف هزینه از سوی دولت و آموزش به کارفرمایان در اینگونه پروژه ها است

هر ساله ۱۷ درصد حادثه مرگبار در کارگاه های ساختمانی جهان اتفاق می افتد که در ایران این میزان بالغ بر ۴۶ درصد است که بیانگر فاصله معنادار وقوع حوادث ناشی از کار ساختمانی در ایران نسبت به کشورهای دیگر است

تاکنون در این زمینه آئین نامه ها و دستورالعمل های فراوانی تدوین و برای اجرا ابلاغ شد اما عدم وجود ضمانت اجرایی کافی، ضعف دولت در انجام بازرسی و کنترل های لازم و همچنین تمایل کارفرمایان به کسب بالاترین سود در کارگاه های ساختمانی و حذف هزینه های حیاتی ارتقای ایمنی در این کارگاه ها؛ باعث وقوع حوادث مرگبار برای نیروهای شاغل در این بخش می شود

وقوع ۴۶ درصد حوادث مرگبار در ساختمان

یکی از مهم ترین آئین نامه های موجود در این بخش که شامل ۹ فصل و ۳۲۹ ماده است به استناد مواد ۸۵ و ۸۶ قانون کار در اردیبهشت ماه سال ۸۱ تدوین و در شهریور همان سال به تایید وزیر وقت کار و امور اجتماعی نیز رسیده که هدف اصلی آن "پیشگیری از حوادث منجر به صدمات و خسارات جانی و مالی در عملیات ساختمانی و تامین ایمنی و حفاظت نیروی انسانی شاغل در کارگاه های ساختمانی" اعلام شده است

بر پایه این گزارش، درگیری با ماشین آلات، ریزش آوار و گودبرداری، سقوط از ارتفاع، سقوط اشیاء و انفجار به عنوان مهم ترین عوامل وقوع حوادث ساختمان سازی کشور شناخته می شود

همچنین عدم تهیه و استفاده از وسایل حفاظت فردی، بی احتیاطی حادثه دیده، عدم نظارت کارفرما، نقص فنی بالابر، اعمال روش کار نایمن، نبود مهارت لازم برای انجام کار و استفاده از ابزار کار

ناایمن نیز از مهم ترین دلایل و خطاهای انسانی در بروز حوادث ناشی از کار در پروژه های ساختمانی کشور است.

به صورت کلی وقوع حوادث مختلف در زمان احداث ساختمان در کشور چند نتیجه تلخ عمده را در پی خواهد داشت که به فوت، نقص عضو، شکستگی و سایر مصدومیت ها تقسیم می شود.

جدول مهم ترین دلایل وقوع حوادث ناشی از کار ساختمانی

درگیری با ماشین آلات
ریزش آوار و گودبرداری
سقوط از ارتفاع
سقوط اشیاء
انفجار

شایع ترین خطاهای انسانی

عدم تهیه و استفاده از تجهیزات حفاظت فردی
بی احتیاطی حادثه دیده
عدم نظارت کارفرما
نقص فنی بالابر
انجام روش کار ناایمن
عدم وجود مهارت لازم
استفاده از ابزار کار ناایمن

عدم تهیه و استفاده از تجهیزات حفاظت فردی

فوت افراد
نقص عضو حادثه دیده
شکستگی اندام ها
سایر مصدومیت ها

حمید حاج اسماعیلی با تاکید بر اینکه قوانین و پیش بینی ها در این بخش مناسب است، ضعف نظارت و بازرسی از سوی دولت را مهم ترین عامل بالا بودن آمار حوادث ناشی از کار ساختمانی در کشور اعلام کرد.

نماینده کارگران در هیئت حل اختلاف، اظهار داشت: بازنگری در مکانیزم های بازرسی از کارگاه های ساختمانی و ایجاد یک بانک جامع اطلاعاتی؛ از مهم ترین نیازهایی است که در این بخش باید جدی گرفته شود.

حاج اسماعیلی خاطر نشان کرد: عدم برنامه ریزی دقیق در زمینه انجام بازرسی و نظارت در پروژه های ساختمانی به منظور تجهیز کارگاه ها به یک چالش جدی در این بخش تبدیل شده و بالا بودن آمارهای حوادث در ساختمان سازی ها نشان دهنده وجود ضعف های فراوان در این حوزه است.

این مقام مسئول کارگری کشور، از امکان واگذاری بازرسی ها و نظارت بر پروژه های کارگاهی به بخش خصوصی انتقاد کرد و گفت: به نظر نمی رسد بخش خصوصی بتواند در این زمینه بازرسی های دقیقی را انجام دهد. اساسا اعمال مدیریت در مورد نیروی انسانی و سرمایه های کشور، کار ساده ای نیست.

اول ایمنی؛ بعد کار

وی نصب تابلوهای "اول ایمنی، بعد کار" در برخی پروژه های شهری و کارگاه ها را یک حرکت مناسب در جهت فرهنگ سازی ارتقای سطح سلامت و جلوگیری از بروز حوادث ناشی از کار قلمداد کرد و بیان داشت: علاوه بر وجود ضعف نظارتی دولت در کارگاه های ساختمانی به منظور اجباری بودن استفاده از ابزارهای ایمنی؛ کسب سود بیشتر نیز مانعی است که کارفرمایان را برآن می دارد تا در این زمینه هیچگونه هزینه ای را نداشته باشند.

نماینده کارگران در هیئت حل اختلاف، از سوددهی بالای ۵۰ درصدی در کارگاه های ساختمان سازی خبر داد و گفت: ضعف در نظارت های دولت و جدی نبودن کارفرمایان در لزوم به کارگیری ابزارهای حمایتی نیروی کار در زمان اجرای پروژه ها؛ باعث بروز حوادث مختلف ساختمانی در کشور می شود.

حاج اسماعیلی یکی از دلایل بکارگیری اتباع بیگانه غیرمجاز در کارگاه های ساختمانی از سوی بیشتر کارفرمایان را پرداختن هزینه های مربوط به ارتقاء ایمنی نیروی کار در زمان اجرای پروژه، فرار از تحت پوشش قرار دادن نیروی کار و همچنین پرداخت دستمزدهای پایین به منظور بالا بردن میزان سود در پروژه دانست و تاکید کرد: این نوع پیگیری ها وظیفه دولت است.

بدست می‌دهد. خواه این اطلاعات بطور جداگانه بررسی گردد و خواه با اطلاعات مربوط به سایر کارخانه‌ها مقایسه شود. در واقع از این طریق مشخص و معلوم می‌شود که تدابیر ایمنی و بهداشتی کار چه تأثیری در بهبود و پیشگیری از حوادث دارد و آیا اصولاً باعث تقلیل سوانح شده است یا خیر.

جدول ۲- روزه‌های از دست رفته بر اثر نقص عضو

اقتباس از کتاب حفاظت صنعتی دانشگاه آزاد اسلامی

انگشتان دست				انگشتان پا			انگشت پا		انگشت پا	
بند اول	بند دوم	بند آخر	استخوان کف دست	بند اول	بند دوم	بند آخر	استخوان کف دست	چهار انگشت	انگشت پا	
۳۰۰	-	۶۰۰	۸۰۰	۵۰	۱۰۰	۲۰۰	۳۰۰	۳۵	۱۵۰	
۱۰۰	۲۰۰	۲۰۰	۶۰۰	۲۰۰	۲۰۰	۲۰۰	۲۰۰	۷۵	۱۰۰	
۷۵	۱۵۰	۳۰۰	۵۰۰	۲۰۰	۲۲۰	۲۵۰	۲۰۰	۲۵۰	۲۰۰	
۲۰۰	۲۰۰	۶۰۰	۲۰۰	۲۲۰۰	۲۵۰۰	۳۰۰۰	۲۰۰۰	۲۵۰۰	۲۰۰۰	
۳۰۰	۲۵۰۰	۳۶۰۰	۶۰۰۰	۱۸۰۰	۲۰۰۰	۲۰۰	۲۰۰۰	۸۵	۲۰۰۰	
دست بازو ساعد	مرگ یا از کار افتادگی دائم	پا ران ساق	مچ دست	مچ پا	کوری یک چشم	کوری هر دو چشم	کری یک گوش	کری هر دو گوش	فتق غیر قابل علاج	

نسخه‌ای از گزارش باید در کمیته فرعی حفاظت فنی و بهداشت کار کارگاه بایگانی شود. در صورت لزوم گزارش حادثه باید توسط کارفرما یا نماینده رسمی او یا هر شخص دیگری که نمونه امضای او به شعبه سازمان تأمین اجتماعی معرفی شده است به آن سازمان ارسال گردد، آن سازمان نیز بلافاصله وصول گزارش را با ثبت در دفتر مخصوص اعلام می‌نماید. اگر شواهد و دلایل قطعی موید صحت مندرجات گزارش، منطبق با تعریف قانونی حادثه وجود داشته باشد این مسئله توسط مسئول فنی در هاشم گزارش درج می‌گردد و در غیر اینصورت فوراً نسبت به اعزام بازرس فنی به محل اقدام می‌گردد.

در تهیه گزارش حادثه بایستی توجه داشت که تأخیر در انجام تحقیق و بازرسی فنی به لحاظ از بین رفتن آمار و علائم حادثه، بررسی و اظهار نظر در مورد حادثه را با اشکال مواجه می‌کند. برای تکمیل اطلاعات پرونده علاوه بر گزارش می‌توان نقشه، عکس، فیلم و غیره نیز تهیه نمود.

برای شناخت علمی حوادث ناشی از کار و تجزیه و تحلیل بروز آن و سرانجام تدوین اصول پیشگیری در سطح کارخانجات و در مقیاس ملی باید حوادث را طبقه‌بندی نمود. مشهورترین طبقه‌بندی‌ها که در بیانیه دهمین کنفرانس جهانی آمارشناسان کار توصیه شده است عبارتند از:

الف) طبقه‌بندی براساس انواع فعالیت اقتصادی:

در این تقسیم‌بندی فعالیت‌های اقتصادی به ۳۲ دسته تقسیم می‌شوند. (مانند صنایع نساجی، صنایع شیمیایی نفت، زغال سنگ، لاستیک، پلاستیک، حمل و نقل و انبارداری و...)

ب) طبقه‌بندی براساس نوع حادثه:

در این طبقه‌بندی انواع وقایعی که مستقیماً سبب آسیب‌دیدگی می‌شوند به ۹ دسته به شرح زیر تقسیم می‌شود:

۱- سقوط اشخاص

۱-۱- سقوط اشخاص از ارتفاعات (ساختمان، داربست، نردبان، ماشین، وسیله نقلیه و در گودی‌ها) (چاه، نهر،

محل خاک‌برداری شده، گودال‌های زمین)

۱-۲- سقوط اشخاص در سطح کف (زمین خوردن‌ها)

۲- سقوط اشیاء

۲-۱- سر خوردن و نشست (زمین، صخره، سنگ و برف)

۲-۲- فرو ریختن (ساختمان، دیوار، داربست، نردبان، بسته‌های کالا).

۲-۳- سقوط اشیاء در حال جابجا کردن آن‌ها.

۲-۴- سایر موارد سقوط اشیاء.

۳- راه رفتن، تصادم با اشیاء (به استثنای سقوط اشیاء):

۳-۱- راه رفتن روی اشیاء.

۳-۲- تصادم با اشیاء ساکن.

۳-۳- تصادم با اشیاء متحرک.

۳-۴- تصادم با اشیاء متحرک (قطعات و ابزارهای معلق).

۴- گیر کردن و قرار گرفتن بین اشیاء:

۴-۱- گیر کردن در یک شی.

۴-۲- گیر کردن در میان شی ساکن یا متحرک.

۴-۳- گیر کردن میان اشیاء متحرک (به استثنای اشیاء معلق یا سقوط اشیاء)

۵- کارهای سنگین و تلاش بیش از حد یا انجام حرکات افراطی و نادرست:

۵-۱- تلاش زیاد برای بلند کردن اشیاء.

۵-۲- حرکات سنگین در هل دادن یا کشیدن اشیاء.

۵-۳- حرکات سنگین برای جابجا کردن یا پرتاب اشیاء.

۵-۴- حرکات افراطی و نادرست.

۶- برخورد یا ارتباط با حرارت غیرمتعارف:

۶-۱- در معرض گرما قرار گرفتن (جریان محیط).

۶-۲- در معرض سرما قرار گرفتن (جریان محیط).

۶-۳- برخورد با مواد یا اشیاء گرم.

۶-۴- برخورد با مواد یا اشیاء خیلی سرد.

۷- برق گرفتگی

۸- برخورد یا ارتباط با مواد یا پرتوهای زیان آور:

۸-۱- بر خورد از طریق استنشاق، بلعیدن یا جذب مواد مضر.

۸-۲- در معرض پرتوهای غیر یونزا قرار گرفتن.

۸-۳- در معرض سایر پرتوهای غیر یونزا قرار گرفتن.

۹- سایر انواع حادثه که در جای دیگر طبقه‌بندی نشده است و حوادثی که درباره آنها اطلاعاتی در دست

نیست:

۹-۱- سایر انواع حوادثی که در جای دیگر طبقه‌بندی نشده‌اند.

۹-۲- حوادثی که به علت فقدان اطلاعات کافی طبقه‌بندی نشده‌اند.

ج) طبقه بندی بر اساس عامل (مادی) حادثه

در این طبقه بندی عامل حادثه که منظور عامل مادی است به ۶ دسته به شرح زیر تقسیم می‌شوند:

۱- ماشین‌ها:

۱-۱- مولدهای حرکت به استثنای موتورهای الکتریکی.

۱-۲- ماشین‌های انتقال حرکت.

۱-۳- ماشین‌های فلز کاری.

۱-۴- ماشین‌های چوب و مشابه آن.

۱-۵- ماشین‌آلات کشاورزی.

۱-۶- ماشین‌آلات معدن.

۱-۷- سایر ماشین‌آلات.

۲- وسایل حمل و نقل و بالابرنده:

۲-۱- وسایل و ماشین‌های بالابرنده.

۲-۲- راه آهن (وسایل نقلیه ریلی).

۲-۳- سایر وسایط نقلیه به استثنای راه آهن.

۴-۲- وسایل حمل و نقل هوایی.

۵-۲- وسایل حمل و نقل آبی.

۶-۲- سایر وسایل حمل و نقل.

۳- سایر وسایل:

۱-۳- ظروف تحت فشار.

۲-۳- تنورها، دیگ‌ها، کوره‌ها.

۳-۳- تأسیسات برق (مولدهای برقی) به استثنای ابزارهای برقی.

۴-۳- تأسیسات خنک‌کننده.

۵-۳- ابزارهای برقی.

۶-۳- دستگاه‌ها، ابزارها، وسایل به استثنای ابزارهای برقی.

۷-۳- نردبان‌ها و پله‌های متحرک.

۸-۳- داربست‌ها.

۹-۳- سایر وسایل (طبقه‌بندی نشده در جای دیگر).

۴- مواد، عناصر و پرتوها:

۱-۴- مواد منفجره.

۲-۴- گرد و غبار، گازها و مواد شیمیایی به استثنای مواد منفجره.

۳-۴- قطعات معلق در هوا.

۴-۴- پرتوها.

۵-۴- سایر مواد و وسایلی که در جای دیگر طبقه‌بندی نشده‌اند.

۵- محیط کار:

۱-۵- خارج از محیط کارگاه.

۲-۵- داخل محیط کار.

۳-۵- زیر زمین.

۶- سایر عوامل:

۱-۶- حیوانات.

۲-۶- سایر عوامل.

۳-۶- سایر عوامل نامشخص (به علت فقدان اطلاعات).

د) طبقه‌بندی حادثه بر اساس ماهیت آسیب‌دیدگی

طبقه‌بندی زیر برای ماهیت آسیب‌دیدگی توسط دهمین کنفرانس جهانی آمارشناسان توصیه شده است و کاربرد آن فقط در مورد حوادث ناشی از کار بوده و قابل استفاده در بیماری‌های ناشی از کار نمی‌باشد.

۱- شکستگی‌ها

۲- در رفتگی‌ها

۳- کوفتگی‌های مفصلی و ضرب‌دیدگی‌ها

۴- صدمات و آسیب‌دیدگی‌های داخلی

۵- قطع عضو و از دست دادن عضو

۶- سایر زخم‌ها

۷- آسیب‌دیدگی‌های سطحی

۸- کوفتگی‌ها و لهدگی‌ها

۹- سوختگی‌ها

۱۰- مسمومیت‌های حاد

۱۱- اثرات هوا رشنایی و شرایط مرتبط با آن.

۱۲- خفگی

۱۳- برق گرفتگی

۱۴- اثرات پرتوها

۱۵- آسیب دیدگی های متعدد

۱۶- سایر آسیب دیدگی ها

ه) طبقه بندی بر اساس محل آسیب دیدگی در بدن

و) طبقه بندی بر اساس میزان از کار افتادگی

ح) سایر ضوابط طبقه بندی:

برای برطرف کردن نارسائیهای موجود در طبقه بندیهایی که از طرف مجامع بین المللی عنوان شده است،

حوادث را می توان بر اساس ضرورت های خاص، به ویژه در تحقیقات بر مبنای زیر طبقه بندی نمود.

اینگونه طبقه بندیها می تواند در آهنگش بسیاری از تصمیم گیریهای مسئولین ایمنی و بهداشت باشد مانند طبقه بندی

بر مبنای جنس، سن، شغل، مهارت حرفه ای، مدت اشتغال، سطح سواد، روزهای هفته، ماه، سال، ساعت وقوع

حادثه، وسعت کارگاه و....

حوادث و سوانح ناشی از کار و صنعت و طرق پیشگیری از آنها:

حوادث ناشی از کار سبب درد، رنج و در بعضی از موارد موجب مرگ کارگر و زیان های فراوان مالی و

کاهش سطح تولید می شود، بنابراین یک زیان ملی به شمار می آید(حتی اگر کلیه زیان های وارده نیز از طرف

شرکت های بیمه پرداخت شود) با این تعریف در می یابیم که پیشگیری از حوادث ناشی از کار، از نظر فردی و

اجتماعی و اقتصادی دارای اهمیت خاصی است که در نیل به این هدف باید همکاری همه جانبه ای بین

مسئولین و مقامات رسمی کشور، کارفرمایان، کارگران، پزشک متخصص بهداشت کار، کمیته های ایمنی و

حفاظت فنی و سایر افراد ذیربط وجود داشته باشد که اهم وظایف هر یک را یاد آور می شویم.

برای حفظ مصالح ملی، ایمنی محیط کار، پیشرفت کار و صنعت، مقامات رسمی کشور باید مسائلی چند را مورد توجه قرار دهند که مهم‌ترین آن‌ها عبارتند از:

۱- مقامات دولتی و به‌ویژه مسئولین وزارت کار و امور اجتماعی موظف به تدوین قوانین و آئین‌نامه‌های مربوط به حفاظت و پیشگیری از حوادث می‌باشند. تدوین این‌گونه آئین‌نامه‌ها به شورای عالی حفاظت فنی محول گردیده است که این شورا می‌تواند در صورت لزوم به تشکیل کمیته‌های مرکب از کارشناسان بصیر و مطلع برای تهیه آئین‌نامه‌های لازم اقدام کند.

۲- وزارت کار با توجه به موازین و استانداردهای بین‌المللی و شرایط کشور موظف به تعیین استانداردها و موازین مختلف در مورد محیط‌های کار و غیره می‌باشد.

۳- وزارت کار موظف است با انتصاب بازرسان کار آزموده بر نحوه اجرای مواد قانون کار و آئین‌نامه‌های مربوط نظارت نماید. وظیفه این افراد علاوه بر بازرسی و تعیین اشکالات کار، راهنمایی کارفرمایان در رفع نواقص است.

۴- وزارت کار موظف است که آمار مربوط به حوادث ناشی از کار را جمع‌آوری و تحلیل کند.

۵- آموزش مسایل مربوط به بهداشت شغلی و حفاظت صنعتی در برنامه‌های دانشگاهی و مدارس عالی.

۶- برگزاری دوره آموزشی برای کارگرانی که می‌خواهند تصدی مشاغل خاص و پرخطر را به عهده بگیرند.

۷- تشکیل نمایشگاه‌های دائمی و یا سیار، جهت آشنا ساختن کارگران و کارفرمایان و یا سایر مسئولین به

مسائل مربوط به حفاظت و بهداشت کار.

۸- تهیه و توزیع پوسترهای مربوط به پیشگیری از حوادث.

۹- با توجه به اینکه درمان فوری و مناسب می‌تواند از عوارض وخیم حادثه بکاهد، لذا مسئولین تأمین

خدمات درمانی کشور که مسئول تأمین نیازهای درمانی و بهداشتی کارگران نیز می‌باشند، باید با ایجاد

درمانگاه‌ها و بیمارستانها و تأمین سرویس‌های آمبولانس این امور را مورد توجه قرار دهند.

وظایف کارفرمایان:

با گذشت زمان تعداد کثیری از کارفرمایان به اهمیت پیشگیری از حوادث پی برده و متوجه می‌شوند که صرف هزینه برای پیشگیری نه تنها تحمیلی بر بودجه و هزینه‌های کارخانه نیست بلکه در اصل سبب بالارفتن تولید و سود نیز می‌گردد. به استناد قوانین و آئین‌نامه‌های تدوین شده توسط وزارت کار، کارفرمایان موظف به انجام پاره‌ای وظایف در محیط کار می‌باشند که موارد زیر از آن جمله‌اند:

۱- تهیه و تدارک وسایل کاری و حفاظتی استاندارد و متناسب با نوع کار.

۲- نظارت در امر استفاده کارگران از وسائل حفاظتی.

۳- ایجاد مراکز بهداشت کار. ۴- تشکیل کمیته‌های حفاظت. ۵- تهیه جعبه

کمک‌های اولیه.

۶- اقدامات لازم برای جلوگیری از وخامت وضع حادثه دیده در صورت بروز سوانح.

وظایف کارگران

گرچه کلیه سازمان‌های دولتی، کارفرمایان و سایر مسئولین سعی دارند تا محیط کاری مطابق با اصول و استانداردهای بهداشتی و حفاظتی بوجود آورند و میزان حوادث را به حداقل ممکن تقلیل دهند ولی بررسی علل پیدایش حوادث ناشی از کار، نمایانگر این حقیقت است که معمولاً خود کارگر عامل اصلی در بوجود آمدن حادثه است. بنابراین برای پیشگیری از وقوع حوادث باید اصول و نکاتی را رعایت کند که اهم آن‌ها عبارتند از:

۱- قبل از شروع به کار روزانه از وسائل کار، ماشین‌آلات و ابزاری که با آن سر و کار دارد و همچنین از وسائل حفاظتی یک بازدید کلی به عمل آورد.

۲- از خطرات کار خود آگاه بوده و طرق پیشگیری و حفاظت از آن‌ها را بداند.

۳- به‌طرز استفاده از وسائل ایمنی و حفاظت فردی آگاه بوده و از آن در موقع کار استفاده نماید.

۴- از لباس کار مناسب استفاده نماید.

۵- به علت عجله و شتاب و زود به پایان رساندن کار، خود را به خطر نیاندازد.

۶- چون ممکن است بی‌دقتی کارگری سبب بروز حادثه و خطر برای سایرین شود لذا احساس مسئولیت حفظ جان دیگران نیز باید مورد توجه قرار گیرد.

۷- با توجه به اینکه کارگران قدیمی و با تجربه همیشه سرمشق کار برای کارگران جوان و مبتدی می‌باشند. لذا این گروه کارگران نیز بایستی همیشه در رعایت اصول ایمنی و حفاظت دقت نموده و به‌علت داشتن مهارت و آشنایی کار، بی‌توجهی به نکات ایمنی ننمایند.

۸- کارگرانی که در ارتفاع کار می‌کنند از کمربندهای ایمنی استفاده نمایند.

۹- کارگرانی که در معرض خطر سقوط اجسام هستند از کلاه و کفش‌های حفاظتی استفاده نمایند.

۱۱- به هنگام کار در جاهایی که خطر برق‌گرفتگی وجود دارد از کفش و دستکش‌های مخصوص استفاده نمایند.

۱۲- از انجام کارهای خطرناک در صورت داشتن ناراحتی فکری خودداری و مشکل را با مسئول مربوطه جهت تعیین جانشین در میان بگذارند.

وظایف کمیته‌های ایمنی و حفاظت فنی:

به منظور پیشگیری از حوادث و تأمین ایمنی بیشتر، بر طبق مفاد آئین‌نامه حفاظت کارگاه‌ها که به تصویب شورای عالی حفاظت فنی و وزارت کار رسیده است، در کارگاه‌هایی که بیش از ۲۵ نفر کارگر و یا با داشتن کمتر از ۲۵ نفر کارگر نوع کار آنها ایجاب می‌نماید، کارفرما ملکف است کمیته‌ای به نام کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار، با عضویت اعضاء ذیل تشکیل دهد:

۱- کارفرما یا نماینده تام‌الاختیار او

۲- نماینده شورای اسلامی کار یا نماینده کارگران کارگاه

۳- مدیر فنی و در صورت نبودن او یکی از سراستادکاران کارگاه

۴- مسئول حفاظت فنی

۵- مسئول بهداشت حرفه‌ای

تبصره ۱: مسئول حفاظت فنی می‌بایستی ترجیحاً از فارغ‌التحصیلان رشته حفاظت فنی و ایمنی کار باشد.

تبصره ۲: مسئول بهداشت حرفه‌ای می‌بایستی ترجیحاً فارغ‌التحصیلان بهداشت حرفه‌ای یا پزشک عمومی مورد

تأیید مرکز بهداشت شهرستان باشد.)

این کمیته باید حداقل ماهی یکبار تشکیل جلسه دهد و رونوشت صورتجلسه را نیز به اداره کل کار محل ارسال دارد.

طبق این آئین‌نامه وظایف کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار کارگاه‌ها در رابطه با حوادث و پیشگیری از

آنها به قرار زیر است:

۱- بازرسی دقیق و مستمر از کلیه قسمت‌های مختلف کارگاه و پیشنهاد تغییرات و تأسیسات لازم به کارفرما برای ایجاد محیط مطمئن و سالم به منظور جلوگیری از وقوع حوادث احتمالی.

۲- تعیین خط مشی حفاظتی کارگاه.

۳- تعلیم و آشنا ساختن کارگران به رعایت مقررات و دستورهای حفاظتی و ایجاد علاقه و روح همکاری در امر حفاظت و بهداشت کار در محیط کار.

۴- اشتراک مساعی با بازرسان کار در اجرای دقیق و کامل آئین‌نامه‌های مربوط به حفاظت و بهداشت کار.

۵- تهیه آمار حوادث کار و تجزیه و تحلیل آنها و اتخاذ تدابیر لازم به منظور جلوگیری از وقوع نظایر آنها.

۶- تهیه دستورالعمل‌های لازم برای کار مطمئن و سالم با دستگاه‌ها و ماشین‌های مربوطه.

۷- تشویق کارگران و کسانی که در امر حفاظت علاقه و جدیت به خرج می‌دهند و توبیخ افرادی که در این مورد قصور و سهل‌انگاری می‌کنند.

۸- تهیه نظام‌نامه‌های داخلی حفاظتی و بهداشتی کارگاه و نظارت بر اجرای آن.

علاوه بر وظایف یاد شده، افراد کمیته حفاظت می‌توانند در عملیات نجات و امداد عامل مؤثری باشند. بدین منظور لازم است که کمک‌های اولیه بخصوص حمل آسیب‌دیده به آن‌ها آموخته شود. همچنین کمیته حفاظت در صورت لزوم می‌تواند کمیته‌های فرعی با شرکت یکی از اعضاء خود و استادکار قسمت مربوطه و یکی از کارگران همان قسمت تشکیل دهد.